

Tas Patweefchu draugs.

1841. 4 Dezbr.

49ta lappa.

J a u n a s f i n n a s.

Is Kursemmes. Zitti lungi, wisswairak mahzitaji, tur schinnt gaddâ schebligâ prahtâ irr fabeedrojufchees, Kursemmes semneekem palihdscht, ka par lehtu naudü warrehs labbu ustizzamu dahrsa=augtu fehklu dab- buht. Winni ar gudru sinnu to woi paschi no labbâhm sortehm audsinajufchi, woi no Wahzsemmes likkuschi atwest, un noswehrtu to eebehrufchi papihra mazzi- nâs. Wissi apteekeru lungi Kursemmê labpraht usnehmufchees, to pahrdohr, un no Februar=mehnescha galla eefahks. Schê warr redscht, kas tas tahda fehkla un jif winnas makfa.

1 lohre kahpostu fehklu par =	4 $\frac{1}{2}$ Kap.f.	2 lohres schKinnamu beefchu =	3 Kap.f.
$\frac{1}{2}$ = spruhfchu " " " "	1 $\frac{1}{2}$ =	2 = neschKinnamu beefchu	3 =
$\frac{1}{2}$ = appatu laupu rahzinu =	1 $\frac{1}{2}$ =	$\frac{1}{4}$ lohre falafchu =	" " " " 1 $\frac{1}{2}$ =
$\frac{1}{2}$ = leelu garru laupu rahzinu	1 $\frac{1}{2}$ =	" = leelu lohku =	" " " " 1 $\frac{1}{2}$ =
$\frac{1}{2}$ = rutku, baltu un mellu kohpâ	1 $\frac{1}{2}$ =	" = kirbifchu =	" " " " 1 $\frac{1}{2}$ =
$\frac{1}{2}$ = burkanu " " " "	1 $\frac{1}{2}$ =		

Kad scho fehklu wissu, ar ko gan istiks us tahdu dahrsa gabbalu, fur lihds 3 puhreem kartuppelü warr istahdiht, gribb pirke kohpâ, tad to dabbuhs par 18 Kap. fudr.

Is Pehrnamas. Muhfu Wahz' zeitunges ne fenn mahzija, kâ fasmak- kuschas ausas weegli warroht pahrlabboht. Lai us 24 puhreem ausu nemm 1 puhru nu patt aidsehsufchu ogtu miltu, un ar schKippeli wissu labbi famaisa zaur. Tad pehz 8 deenahm ausas jau wairs ne buhs fasmakkuschas, bet palikkuschas pa wissam faufas. Tatschu wajjaga, sinnams, pirms sirgeem winnas dohd preekschâ, ar wehtekli winnas atkal labbi istihriht no teem ohgtu milteem, un tad sirgi winnas labpraht ehdihs.

Is Berlihnes. Pehz fawa ammata tur us eelahm nakri apfahrt staiga- dams, eeraudsija pilsehtas waktneeks 14ta November kahdâ nanimâ ohtrâ tah- schê zaur lohgu, ka eeksch istabas us reis gaischa leefma fittahs us augfchu. Ar leelahm puhlehm winnam wehl isdewahs nammâ kluht eekschâ un ahrumâ to istabu useet, fur jaunu lungu atradde gulcâ zeeti gulkam; schim blakkam stahweja mas galbs ar wasku=swetschu buntiti un ar grahmatu wirfû un jau weenâs leefmâs. Laimajahs ugguni tuhliht isdsehst un jaunu lungu usmohdi-

naht, kas no teem leeleem duhmeem jau gluschi bija kà pagihbis, un pehz istahstija, ka gultà wehl effoht gribbejis to grahmatu laffih, un par nelaimi turkloht effoht eemid sis; laikam wafku=fwezzite pa masitim buhshoht nodeggufe un tà to grahmatu un beidsiht to galdu eededsinajufe.

Pruhshu semmè irr zeems, ko Zettmold fauz; tur dshwoja wezs fainneeks no 62 gaddeem, Kolon Wilke wahrdà, un tam dehls bija 23 gaddus wezzumà. Dehls, gribbedams fuhdus us lauku west, pehz walsts eeradduma pahri gohwju preeksch wesumu aisjuhde, bet lohpeem wesums pahrsfungs bija. Tehws, dehla neprachtibu redsedams, palikke dufmigs, winnu isbahre, nehme winnam pahtagu no rohkas, un pats taisijahs aisbraukt. Dehls, kas jau zittahrt tehwan ruhks ahbols bija, arri scho reis winnam lammaja pretti un winnu apfnehje, kamehr tehws winnam ar pahtagu zirte pahri. Dehls israhwe fakkumu no wesuma un tehwu ar to tik neganti eesitte, ka winnam 2 fahn=kauli eeluhse. Karstons ahtri wezzam peesittahs un pehz 24 stundahm winsch jau bija pee semmes. Dehls, sinams, tikke fanemts un wests zukt=uhse, kur sawu gruhru strahpi dabuhs.

4tâ Oktober tur eeksch Berlihnes wedde namma=puifis kartuppeles no lauka us mahjahm, bet maifus nokraudams, atshagarni no ratteem kritte semmè un few galwu tik pahrsitte, ka doktereem mas zerribas, ka winnu glahbschoht. — 7tâ Oktober pehz pussdeenas diwi sirgi, ar ratteem brauzoht, us reis palikke bihkli, ratteem israhwe dihksteli un walkà pa eelahm kà trakki ar to aplahrt skraidija. Drohshs wihrs, to redsedams, winnus gribbeja peeturrecht, bet to darroht, winnam dihkstele ar tik leelu warru peesittahs pee galwas, ka winsch ruhlin us spittali bija ja=wedd. — Zanni paschà deenà puifens no 9 gaddeem kahdà nammà gribbeja no ohtras tahshes, pahr treppu lehnehm fleedamees, kà jau nerahtni behrni, noslihdeht semmè, bet par nelaimi atswehrahs, ar galwu kritte us afmina grihdi un few lausija faklu.

Zanni Pruhshu zeemà Röhe 14tâ November nakti gaddijahs, ka bekkaris, lihds ar feewu, behrnu un kalponi sawà gulkamà istabà nomirre, ohglu twa ikds wiffi noslahpuschi nescheligi.

Is Leipziges=pilssehtas, Wahzsemmè. Tur patt un eeksch Drehsdenes pilssehtas 1833schà gaddà fabeedrojahs leels pulks zilweku no Luttera tizibas, baggati un nabbagi, augsti un semtigi, katrs pehz sawa spehka un labba prahta famesdami naudas zittahm Luttera draudsehm par labbu, kam sawas tizzibas deht kahds truhkums buhtu. Scho sawu krahjumu jeb schkirstu wiini nosauz par Gustaw=Adolfa schkirstu, tapehz ka no wisseem waldneekem fewischli Gustaw=Adolfs, tas wezs Sweedru Fehninsch, kas preeksch wairak kà 200 gaddeem waldija, to Luttera tizzibu gauschi zeenija un mihloja, un par to, ihsten fakkoh, ir sawu dshwibu nodewe. Scha nahwedeenà, 6tâ November pehz jauna kalendera, wiini arri ifnogaddà fanahk un pahrdohma, kahdahm Luttera draudsehm pasaulè wiini gan warroht palihdeht. Arri

fcho gaddu wiinni fanahze, fawu krahjumu pahrsfraitija un atradde, ka taggad jau 12,850 dahlderi effoht schkirstâ, ar kurreu rentehm atkal 7 jaunahm Luttera draudsehm Deemeru, Mehru un Ungaru semmê dauds=mas warreja peepalihdseht. Pagahjuschâ gaddâ wiinnu krahjums warren, pa 1759 dahldereem, bija audsis, un ihpafchigi dauds zaur to, ka Sweedri, dsirdejuschî, zil lohti Wahzeeschî wiinnu wezzu fehniuun zeenijohht, arri paschi eefsch fawahm basnijahm dahwanas preefsch fcho wiinnu schkirstu bija samettuschî.

Wehl is Wahzsemmes. Deewa brihnischka schehlastiba un gahdaschana arri muhsu laifds daudsfahrt itt kâ ar azzim redsama. Appaksch Dirwangenens muischas weentullâ weerâ stahweja sudmalla, kur melderis ar seewu un 5 behrneem mitte. Jaunakajs no scheem, wehl sishdams, paschâ pussnakti peepefschi usmohdahs un sahze brehkt. Mahte uszektahs, bet zil wiinna arri ar masiau puhlejahs, behrens ne dohdahs meerâ, kamehr mahte eet tehnu mohdinahht, lai ugguni usschill. Schis, tik ko eet fehki, eeraug, — ak tawas breefmas! — ka wiffa sudmalla jau weenâs leefmâs; un tâ wezzaki tik ar leelu steigfchanu wehl fawus behrninus no ugguns warreja isglahht. Ja wiinni wehl pahri minutes ilgaki buhtu gullejuschi, tad wiffi buhtu neschehligi sadegguschî. — Kurfsch irr, kas tē to sishdamu behrninu bija lizzis par waktneeku un glahbeju? — Woi tu, zilweks, nomanna, kurra rohka tē waldija? — Zik padohdees wiinna prahtam, tad arri tawa laime seedehs.

Is Parishes. Daschâs mallâs, wiffwairak ap leelahm pilsefehtham reds, ka putnius aplam ar biffsehm isnihde. Zaur to dauds skahdes noteek druwâs un dahrsds, jo jo putnini eet masumâ, jo tahrpi eet wairumâ. Tâ nu ap Parisheschi ar katru gaddu arri masak paipalu rohdahs. Wiffwairak nahk zaur to, ka no 1830ta gadda pa Itahljes un fewischki Sihzihlies juhsmallahm wairs ne aisleeds, paipalas nofert un noschaut.

Darbu=rullis pa mehnescheem; jeb mahziba, kahdi darbi faimneefkeem ar fawu faimi ikkara mehnest pehz fahrtas jastrahda.

Dezember mehnesi.

Nu jau pilniga seema klahht un aukstums ar fallu gan drihs ifdeenas kahjâs. Tadeht nu pee mahjas=buhfchanas jo tikfuschî pahrsiltumu ja-gahda. Behnu mahzifchana taggad tas ihstenajs darbs. Pa garreem wakkareem warr wiffadas pee mahjas=buhfchanas waijadsigas leetas un eerohtschus taifsiht un, kad zitta darba nam, warr ir pee=augufschî wihrischki fehstees pee rattina un wehrpt, willu kahrst, tihtlus aust un addiht, kâ Wahzsemme un zittâs mallâs laudis darra. Kad behrni no mahzibas atlaisti, tad tee warr ne ween willu un spalwas pluzzinahht, bet arri mahzitees kurwifschus piht no kohku faknehm un kluhdsinahm; schahdi kurwifschî buhs labbaki, ar ko waffarâ kungeem ohgas peenest, ne kâ, Deewam schehl tee, ko nebehdigâ prahtâ kohkus pohstidami no misahm pinn. — Ja gaddahs, ka kahds zilweks rohku, kahju, woi zittu kahdu lohzeekli nofaldejis, tad, no Deewa puffes! lai tuhlin ne eet siltâ istabâ, bet to no-

fallufchu lohzeckli lai bahsch leddainâ uhdeni, woi lai bersch ar sneegu, kamehr farkans paleek. Pehjak to warr ar ettiki apmasgacht u. t. j. pr. — Ja arri tahda nestunda peezet, ka zilweks pa wiffam nofallis teek atrasts, tad arri wiffu zerribu ne waijag' atmetst un dohmacht, ka tas nu jau gluschi pa gallant effoht. Bet tad ja=darra pehz schahm mahzibahm: 1) eeness winnu aufstâ istabâ, woi kahdâ nekurrinatâ lambari, woi flehti; 2) nesdams sargees winnam galwu turreht semmal' pahr zittu meefu; 3) nogehrbj winnu pa wiffam pliffu; 4) noleez winnu tâ pliffu us sneegu un apleez wiffu meefu ar sneegu pahri, tullus beesumâ, tif galwu un kruhtis atstahj pliffus, un kad kahdâ weerâ sneegs nokuhst, tad usleez zittu. 5) Ja sneegu pa wiffam ne warr dabbuht, tad eeleez winnu aufstâ uhdeni, woi eerinn lakkatôs, fo aufstâ uhdeni effi mehrzejis. 6) Tâ tif ilgi ja=darra, kamehr meefas paleek mihkstas un lohzeckli lunkaini. Tad sahj wiffu meefu berseht ar sneegu, woi ar aufsteem flapjeem lakkateem. 7) Ja schohdi buhtu stihwi kohpâ kafallufchi, tad tohs lehnitim nobers papreeksch ar sneegu un pehz ar ettiki, woi spirtu. 8) Ja nu meefa pamasitim paleek filta, tad winnu noflauki, leez aufstâ gultâ un ne rimsti winnu berseht un pamasam fildiht. Turri winnam fliperu ettiki un spirtu pee deggona, futtini winnam deggunt un rihkli ar putna spalwu, kas eljê eemehrta; eepuht winnam dwaschu, dohd flistihri, un kad winsch atdsihjees, jau spehj fo eedfert, tad lai dserr fltu tehji ar wihnu. 9) Leez wehrâ: tif tad, kad jau pilnam atmohdees, winnu warr pamasam eenest fildakâ istabâ.

Leddu, kad jau labbi fallis, warr laust un pagrabâ dsihht.

Arri malku jau warr zirst un mahjâ west.

Kohku=dahrsâ. Ja wehl naw dauds sneega safnidfis, tad warr ap kohku fakachm lift wezzus, smalkus fuhdus, bet tâ, ka 1) tee fuhdi ne tuhwu flacht pee kohka gult, un 2) ka no teem fuhdeem ap kohku ne taifahs kahdas bedrites, fur uhdens warr krahtees. Ta deht waijag', pirms fuhdus apleek, saufas smiltis pehdas augstumâ ap kohku lift, un tad tohs fuhdus wirfû. Zittas darischanas tahs paschas, fo jau pagahjuschâ mehnesi effam isteikufchi.

Wifchu=dahrsâ. Labbi buhtu, ja tu kahdâ ihpaschâ weerâ, fur tumfchs un fur pelles un zitti fshadigi kustomi ne peeteek, warretu sawas bittes paglabbah. Zittas mahzibas tahs paschas, fo pagahjuschâ mehnesi effam isteikufchi.

Sweijofchana appaksch leddus taggad deesgan labba; fewischi taggad labba futtinu sweija.

Tahs zittas mahzibas: kâ pahr lohpu=kohpschannu un pahr mahjas=putneem, pahr fulschannu un buhweschannu, un kas wehl wehrâ ja=leek, paleek tâ spehtâ, kâ tahs jau isteiktas pagahjuschs mehneschs. — U. L.

(Pee 48tas un 49tas lappas peederr pawaddons, fur atrohдахs: Sinnas, kâ ar ewangeliuma mahzifchannu eet pee Schihdeem.)

Lihd 3. Dezbr. pee Nihges irr atnahkufchi 1221 fuggi un aisdraufkufchi 1249.

Drhm drikkelt. No Widssemes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napierksy.

Latweefchu drauga

p a w a d d o n s

pee № 48 un 49.

27 November un 4 Dezember 1841.

S i n n a s ,
tä

ar ewangeliuma mahzifchanu eet pee Schibdeem.

(Tahm 11 sinnaht, tä ar ewangeliuma mahzifchanu eet paganu semmës, itt tä par diwipadesmitu.)

Lai mehs luhdsamees:

Mihligais Pestitais, mehs preefsch tawa schehlastibas krehfla nahkam, tawu isredsetu tautu peeminnedami, fo mehs nizzinatu un apspeestu wiffapfahrt redsam. Mehs tewi par Schibdeem luhdsam. Winneem azzis irr zeetas, wianni to atnahkufchu pestifchanu ne atsifst, un ne warr tewi atrast, jebfchu dauds pehz tew no teefas ilgojahs. Atneem tu winneem to dekki, un rahdi winneem, fa wiannu glahbeis pateesi jau irr nahzis, un winneem zittu wairs ne buhs gaidiht. Rahdi winneem, fa tu effi labprahstigs, to lahstu no winneem hremt, fas us teem gult, kamehr wianni tew tapatt atmett, fa wiannu tehwi tew irr atmettufchi. — Bet atnemmi arri no mums to zeetu prahstu, ar fo dauds kristiti, fas pehz tawa wahrda fauzahs, tewi aisleeds, tawu tautu par fliktu turredami, un winneem ne maf ar laipnibu klahstu ne eedami. Lai tahs sinnaht, fo schodeen klauffim, muhs flubbina, Israelta laudis wairak eemihleht, un wiannu isglahbfchanu ne nokaweht. Bet lai mehs turplikam labprahstigi un preezigi effam, wiannus zil spehdami pee tawahm rohkahm peewaddiht. Darri to pee winneem un pee mums, pehz to apschelofchanu, fo tu mums effi sohlijis. Amen.

Mehs praweescha Esaijasa gramata, 49ta nod. 21 un 22 pantä schohs wahrduß laffam: »Bet tu fazzisi tawä firdi: fas irr man schohs dsendinajis? Jo es esnu bes behrneem, weentula, es biju zeetumä westa un isklihdusi, fas tad schohs man irr usaudsinajis? Raugi, es biju atstahtha weena, fur tad schee bija? — Tä fakka tas Kungs Kungs: Redsi, es pazelfchu sawu rohku us teem paganeem, un iszelfchu sawu karrogu pee teem laudim, tad neffihß tee tawus dehlus flehpt, un tawas meitas taps us kameescheeem nestas.«

Mihlti laffitaji! schee wahrdi itt ihsti teem aisdifhteem un isklihdinateem Israelta laudim irr fazziti, un winneem paslubbina, fa wianni preezas deenu redsehs, un deenäs no wisseem pafaulës galleem taps pahwesti. Ta tauta, fa nahkofchus leelus pulkus tas Kungs Ahbraämam sohlijis, un ar smilkschu kohpahm pee jubemallas, un ar swaigsnehm pee debbesim nolihdsinajis; ta tauta, kam tas Kungs fazzijis: Israel, tu effi mans kalps, es esnu tewi padarrijis, tu effi mans kalps, Israel, ne aismirsti mannis, Esaijasa gr. 44 n. 21 p.; ta tauta, fas pahp pilnam fwehtibas un ne isflawejamus labbumus no Deewa dabbujusi: — gan taggad irr aisdifhta un isklihdinata, bet ne us muhschibu. Deews ne irr atmettis sawus laudis, fo winsch papreefsch irr paredsejis; tahs dahwanafchanas un ta Deewa aizinafchana ne warr winnam schehl buht. Reemeru

gr. 11 nod. 2 p. Israëls taps pahrewests, un atkal kohpâ sawahkts. Praweeschu wahrdi mums wifszauri rahda, ka Deews weenumehr Ahbraâma dsimmumu eewehro; un paschas tahs ihpaschas sohdbas, kam schee nu jau gandrihs 2000 gaddus irr padohiti, to apgalwo, ka tas Kungs wiinus wehl ar ihpaschu schehlastibu peemeklehs. Tas praweets Esaijas muhsu wahrdds kâ weenâ leelâ stattichanâ rahda, kâ Israëls taps pahrewests, un pee tam peeminn, ka schee tik ilgi atmetsti laudis tad augsti brighnodamees preezafees. Ahbraâma dsimmuma behrni kâ no paslehptahm allahm isnahks, no wiffahm puffedm kohpâ pulzefees, un arweenu ne dohmajohr ar zitteem isglahbteem brahtu pulkeem fatiks. Wiini brighnodamees fazzih: kur juhs tahdi atnahkufchi? Kas juhs dsemdejis un audsejis, kamehr mehs tahdi ne-augligi un weentuki bijam? — Un redsi, kas tohs atweddihs? Tahdi laudis, kas preeksch schim pee wiinneem ne peederreja, pagani, kas papreeksch ne bija Deewa laudis, bet pee kam tas Kungs sawu karrogu irr paaugstinajis, lai schee tur sawahktohs. Schee pagani ar mihtu firidi Ahbraâma dehlus us rohkahm atneffih, un mihligi gohdigi us kameescheem zels, rahbidami, ka ar scheem irr zeeti saweenoti, un ka wiinneem preeks irr, ar teem kohpâ stahweht. — Eeksch tahdas lihdsibas tas praweets rahda, kâ Juhdu atgreechana notiks. — Kad nu wiinsch to teescham sohla, un Apustuls Pahwils arrihsan, tad mums buhs atzerretees, ka mums tee atstahiti Israëla laudis arri jaapgahda, un no muhsu puffes naw jaleedsahs, wiinneem azzis atwehrt, lai wiini sawa Deewa gohdibu pasihst. Mums tizzigeem no paganu dsimmuma, buhs firidi atsiht, ka muhsu pestichana irr no Juhdeem nahkufsi, un tapehz mums mihligi par Schihdeem buhs apdohmaht. Kad mehs nu stattam, ka ta kristiga draudse eeraddusi darriht, tad gan ne warr manniht, ka wiina tohs isdihstus brahtus buhtu schehlojufi. — Kad arri Schihdu behdas ne wairo, tatschu ne fo par to istaisa, ka wiini ar sawu behdibu pee mums staisa. Dauds kristigi zilweki Schihdus itt besdeewigi apsmeti, un tâ rahda, ka wiini to kristigu prahtu apsmeti, kas fwehtu darra. Jo kur fwehtiga kristiga dsihwe mohstahs, tur arri Schihdus ar sawa dahm azzim usluhko; tur arri labbu prahtu us wiinneem dabbu, un zittas kaites pee wiinneem pahreffart; tur kahdu raddibas apmannu firidi juht, kâ behrneem us wezzakeem irr. Ja mehs behrnu gaddôs ihstu kristigu pamahzichanu effam dabbujufchi, un tohs fwehtus stahstus no wezzas un no jaunus derribas ar sinu lassijufchi un apzerrejufchi, woi mehs tad sawâ prahtâ ne dohmajam: kas tee warreja buht par laudim, pee kam Deews tik leelas leetas darrijs! Un kad nu Schihdu fatikkam, kas no tahdas zilts irr, woi mehs tad firidi ne effam wiinu kâ schehlojufchi, kâ mihlejufchi? — Bet ta irr masa krehfla, fo behrnu gaddôs juhtam. Kad mehs paaugufchi sawâ prahtâ to augstu pestichanu fweeram, fo tas Kungs Jesus, pars Juhds buhdams, nu Juhdeem pee mums neffis: tad mehs ta praweescha sohltu wahedu saprohtam, ka tas gan warrehs notikt, un tam wajaga tâ buht, ka tizzigi no paganu zilts Israëla dehlus us rohkahm atneffih, un wiina meitas us kameescheem. Schis drohsch sohlihts wahrds gandrihs lihds mattu gallam pee teem missionareem noteek, kas pee Schihdeem eet, ar wiinneem wiffai lehnigi pazeeschahs, un wiinneem padohdahs. Un wiffi, kas scho darbu weenreis eemihlejufchi, rapatt darra. — Mihti lassitaji, kad tad nu arri dauds no jums ne irr us tahdu mihlechenu dewuschees, tad lassat schoreis no atstahteem Schihdeem, jo mehs jums gribbam bildeht, kâ ar wiinu atgreechenu eet. Wehlat wiinneem pee tam tahs mihlestibas teesiau, fo muhsu Pestitais, no Schihdeem kaunam padohits un us ruhktahm mohkham pee krusta peekalts, wiinneem papil-

nam dewis, par teem luhgdams: »Zehws, peedohd winneem, jo tee ne siint ko wiini darra!«

Schihdu liktens tà par dischumu gan irr sinnams; bet kad to skaidraki pasihst, tad wiini ihsti jaschelo. Jerusalemes isposstischana gan wiffai bailiga irr klausoh, bet ar to tikkai wiinu behdas irr apschufschas, un no ta laika arweenu ar johneem atkal usnahfuschas, kad masu brihdi meerà bijusch. Pehz winneem sawu tehwssemmi pawiffam noleedse, un wehl schodeen winneem dauds jamakfa, kad no tablenes nahfusch wiini pee sawas mihtas Zianas grihb affaras leet. Sinnams, wiini dauds behdas paschi taiffjuschees. Pirmòs laikòs winneem tà degge, us dumpi zeltees, ka wiini eeksch dauds semmehm pa laikam irr affinis islehjusch, un tuhststofschus apschwusch. Bet tad arri desmit tuhststofchi tappe prettim apkauti.

Un patt par to mums jaschelo, kad wiini tà us dumpi zehluschees. Jo tas no pirma galla pee winneem zaur to gaddijahs, kad wiini Pestitaju gaidija, un apmahneti wiblejam tizzeja, kas par Pestitaju leelijahs.

Pehz tam wiini wairs ne spehje leelaku dumpi zelt, jo wiini tà us wiffahm puffedm isklidinatì tappusch, ka ne kur wiinus beesi atrohn. Spreesch, ka pawiffam 6 milliones Schihdu effoht dshwi, wairak ne, un tatschu pa wiffu pasauli Schihdus atrohn. Kad winneem daudsreis wiffu muhschu eeksch nahwes bailehm bija jastahw, tad pee winneem tahds sawads baitsch prahts irr gaddijees, kas nu tik ne wisseem Schihdeem peelihp. Jo weetahm wiini ne drihksteja ne rahditees; reisahm wiini, skaidri par ne ko, wiffu trakku tauschu niknumu zeetusch, wifswairak kad Deews to semmi apstrahpeja. Daudreis wiinus apmellojusch, un par nepateesu apfuhdsejusch, ka effoh eeksch atkahm gipti laidusch, un tà wehl, — un tad teefas wiinus itt par negantu wahrdsinajuschas un apschwuschas. Kad muhsu laikòs, gohds Deewam! eeksch Siropa tà ar winneem wairs ne darra, tad tomehr wehl pehrngadd nabhadsinus eeksch Ustias, Damaskus pilssehtà, irr padauds mohz jusch, apschwusch un winneem mantas pohstijusch un wiini itt nemas wainigi naw bijusch. Laizigu tehwssemmi ne turredami, un ne warredami dohmaht, ka no kristigahm waldibahm wiini zilweku gohda teefas un paligu dabbus, wiini ar laiku irr us negausibu dewuschees, un raudsijusch mantas kraht. Tahs nu arri papilnam pee Schihdeem irr, jebchu tas dischais pulks tikkai ar fuhu gruhribu sawu deenischku maifi warr pelniht. Kad winneem tikkai rettàs weetàs irr brihw, semmes pirktees, wiini wifswairak us andeli eemannijuschees, un kad jau wiinus nihdeja un ne ustizzeja, tad wiini andeledami arri dauds grehkus un negantibas peetur. Sawà starpà wiini tomehr gan likkumus turr, sinnams ne tohs deewigus. Wiinu mahzitaji ar jauneem likkumeem, kas nu lihds ka Deewa baufti winneem irr, tahdas nastas winneem uskrahwusch, ka Schihdam, kas tohs grihb darriht, irr padauds gruhsta dshwe. — Bet daschi Schihdi muhsu laikòs neween no scheem likkumeem, bet arri no tizzechanas eeksch sawu tehwu Deewu irr atkahpuschees. Zebchu nu wiinu buhschana mums pa laikam gan reebj, tad tomehr wiinu dshwe mahjàs sawà starpà gan patihkama irr. Daschi grehki pee winneem itt retti noteek; Schihdi ne lehti peedseerahs jeb neschkihsti dshwo. Un wezzaki itt pahrleeku sawus behrnus mihto un apgahda, lai arri jo peetruhkuschi irr. Arri tas pee firds eet, kad dauds pehz to fohlitu Kanaän semmi un pehz to Pestitaju itt ar leelu firds ilgofchanu ilgojahs. Kad to apdohma, ka Schihdi ne lehti dabhu kristigu tizzibu, un tanni to atnahfuschu Pestitaju pasihst; kad wiini

jau no mahtes kruhtim mahaus un nihdeschanu tahs kristigas tizzibas un to Kristus tizzigu irr eesihduschi; un kad turprettim atkal fhatta, ka wiinn Deewa weenadi ween ar zeeni fchanu peemim un ta luhds, ka lat wiffi kristiti buhtu Deewu zeenijuschi un luhgusch; — tad gan jafakka, Schihdu tauta irr schehlojama tauta, kam wajjadsetu paliga naht, ja zilweka schehlumu juhtam.

Ramehr Apustuti amirruschi, naw wairs dauds kas dsirdehts, ka kristiti ihpaschi buhtu garr Schihdeem darbojuschees. Tiffai schurpu turpu kahds deewabihjigs Kristus mihtotais ar Schihdeem irr fatizzees, un wiinnus mihtligi pamahziis un raudsiis apgaismoht. Gan nu Schihdi, zaur zaurim spreeschoht, dauds ne peenemm, kad wiinnus pamahza, tomehr wiffds laikds zitti irr atgreesuschees, un dauds tizzigi irr no Schihdu raddibas un ziltis pehz meefas. — Missiones pee Schihdeem ta Brahtu draudsiiba irr eefahkusi, un 1738ta gadda derrigus wihrus isfuhtijusi. Bet ta ffohla preeksch Schihdu missionareem, fo 1728ta gadda eeksch Halle-pilssehtas Wahzsemme weens funks, wahrda Kallenbergs, zehle, un kas lihds 1792tram gaddam palikke, irr wairak padariijusi. Scho ffohlu fauze Kallenberga Schihdu ffohlu, un tanni tas augsti zeenijams Schihdu missionars Stepan Scholz bija mahzihs, kas no 1739ta lihds 1756tam gaddam wiffu leelakas gruhitibas zeesdams, un neisteizamu mihlestitu turedams, garr Schihdeem darbojabs. Winneem par labbu wiensch wairak ne 6000 juhdses zekka, gan drihs kahjam ween, irr gahjis us 11 reisehm. To pehdigu zekku wiensch usnehme us Konstantinopeli, Smirnu, us Egiptu, us Sihriju, lihds Ewrat uppei (tas irr ta leela Bahbeles uppe un no turrenes atpakkat us Kanaan semmi. Wiffur wiensch wiffai drohschi un firsnigi Schihdus usrunnaja, un brihscham ne dohmajoht leelas sekmes no fawa darba redseja. — Kad schi ffohla bija isnihkusi, 1808ta gadda eeksch Londones beedribu preeksch Schihdu atgreeschanas zehle, kas wehl taggad pastahw, un dauds darbojabs: Schim brihscham wiinna 42 missionarus un missionaru paligus irr tabtu jo tabtu raidijusi, un teem usurru dohd, eeksch Enlantes, Wahzsemmes, eeksch Pohlu un eeksch Franzosu semmes, un arri eeksch Konstantinopeles, Smirnas, Jerusalemes un Tunis pilssehtahm. Wiinn arri stipri us to dohma, un missionars Nikolaisons dauds jau-dohmajis, eeksch Jerusalemes ewangeliuma basniizu taifht, fur tas pulks Schihdu, kas ikgaddds turpu naht, ir to pasudduschu gohdibu apraudaht, ir tur mirt un swehtta semme kappu dabuht, — warrehs dsirdeht Deewa wahrdu eeksch fawas paschas, tas irr: Ebreeru wallobas. — Enlenderu preekschsihme arri zittas semmes irr kristigus prahtus mohdinajusi. Ramehr 1820tais gads, eeksch Frankfurtes un eeksch Baseles pilssehtahm beedribas irr. Ta beedriba eeksch Baseles 1831ma gadda pahreajunojabs, zittu labbu padohmu peenehme, un nu tohp faukta: Beedriba no Israela draugeem. Pehz eeksch Berlines, Diftel-tales, Dresdenes pilssehtahm beedribas zehlahs, arri Franzosu semme eeksch Tuluhses un Strasburges pilssehtahm. Arri Seemel-Amerika preeksch to darbojabs, famehr 1819tais gads. — Ta gan rahdabs, ka schinnis laikds preeksch Schihdeem dauds gabda. Bet tahm minactahm beedribahm naw dauds beedru un draugu; un arri firds fahp, kad rahdi Kristus tizzigi, kas prahta wairak atmohtuschees, daschadi par missionehm preeksch Schihdeem isrunnajahs. — Dauds dohma, ka wehl laiks ne effoht, ta stunde wehl ne effoht preeksch Israelu nahkusi. Itt ka nabbaga Schihdi appaksch tahdas fohdibas buhtu, ka wiinnem itt pawiffam ne warretu azzis atwehrtees. — Gan jau dauds dsird, ka

Schihdi no teefas atgreesufchees! Eefsch Schlesijs semmes no 1820ta lihds 1834tam gaddam 455 Schihdi irr kristiti tappuschi. Bet tomehr arween us to teepjahs, ka tas darbs daudsreis ne isdohdahs, un ka dauds par sliktu no tahdeem Schihdeem dsird, kas irr likkuschi kristitees. Ne warr wis leegt, ka tas gen daudsreis teefa irr, bet kad Israëta mihtotajeem to pahrmett, kam wianni tik dauds gar tahdeem darbojahs, tad tas gan arri tapehz irr, kad dauds Kristus tizzigi paschi ne wihscho fawâ weeta rohku zelt, un Schihdam kahdu labbu mahzibas wahrdu fazzigt preeksch wianna dwehfeldi. Ta peecklahrohs darriht, un kad to ne darra; tad Schihdu missiones firdi rahj. Un gan kristiti jahahj, kam wianni dascheem labbeem Ahbraäma dehleem jeb meitahm leek wahrgt, kas ne sinnoht tuwu pee wiinneem dwehfeles paglahbschanu mekle, un daudsreis ne weenu paschu wahrdu dabbu dsirddeht, kas wiinneem warretu firdi augtotees. Klausat tad, mihti lassitaji, scho jauku stahstu, un lai tas mums rahda, ka starp Israëta laudim daschi nesinnami Deewa behrni staiga.

Eefsch Wirginijs-semmes, Seemel-Amerikâ, kahdureis mahzitais sweschu wihru basnizâ eeraudisja, un tuhliht par Schihdu pasinne. Wihrs bija kohfschi gebrdees, un labbi isstattijahs, bet ka tahds, kam leeli fird-ehsti irr. Spreddiku wihsch usmannigi klausijahs, un brishcham kluffas affarinas rittinaja. Mahzitajam tas wihrs patikke, un kad Deewa kalposchana bija pa gallam, wihsch to usrunnaja: »Man rahdahs, juhs gan no Ahbraäma disimmuma effat?« — Wihsch atbildeja: ta irr gan! — Mahzitais nu praffija: »Bet ka tad Schihds eefsch kristigas basnizas nahk?« Nu tas wihrs stahstija, ka ar wiannu gahjis. Wihsch labbi pahrtizzis buhdams, ne fenn ar fawu weenigu meitu Londones pilssehtu arstahjis, un eefsch Seemel-Amerikas pee Oheio-uppes nomettees. Ta meita wiannam azzu un firds preeks bijusi, un ne ween gudra, bet arri labba, mihliga. Wihsch fawu tizzibu zeeti turrejis, un arri fawu meitu tanni stipri mahzjis. Bet nu schi apflimmojusfees, un us ihfu brihdi ta nihkusi, ka warreja redseht, wianna wairs dsihwueeze ne buhschoht. Tehws, redsedams, ka wianna preeks gribbeja pasust, bija ar wissu leelakeem fird-ehsteem un behdahm pahremts, un ta affaras raudadams, no meitas gultas us apfeenu gahje atpustees. Te wiannam ta siina pakkat nahk, ka meita gribboht mirt semmê, un leekohst lai wihsch drihs pahrnahk. Eenahjis wihsch reds, ka jau wiffi spehki tai suhd. Bet ta meita wiannam rohku nokehruksi fakka: »tehw, woi juhs man mihtu turrat?« »Mans behrens, tu jau sinni, ka es tew lohti mihtu turre!« — »Bet tehww, woi juhs man mihtu turrat?« Tehws fazzija: »mihta meita, tu manni padauds apbehdini, woi tu tad ne sinni, ka es tew lohti mihtu turre?« — »Bet mihtais tehww, woi juhs man mihtu turrat?« — Us to tas tehws wiffai nobehdajees, ne spehje wairs ne weenu wahrdu fazzigt. Meita mirdama ar wahju balfi fakka: »mihtais tehww, es sinnu, juhs man arweenu effat mihtu turrejuschi, — juhs man padauds labs tehws bijat, un es juhs ar wissu firdi mihleju — woi juhs to darriseet, ko es jums luhgschu? — ak mihtais tehww! es zittu wairs jums ne luhgschu, woi juhs to darriseet?« — »Mihta meita, luhdsi ko ween gribbi, es wissu darrischi, un pehdigu grafchu tew ne leegschu!« — »Nu tad, mihtais tehww, tu muhscham ne rahji Jesu no Nazaretel!« — Tehws bija ka pamirris. Bet ta meita mirdama fazzija: »es mas ko no Jesus sinnu, man neweens naw no wianna ko mahzjis, bet es sinnu un sinnu, ka wihsch irr tas Pestitais. Jo kamehr es esmu flimma, wihsch mannai dwehfelei parahdijees, tas zilweku glahbeis, un es tizzu, ka wihsch man atpestihs, jebschu es wiannu ne esmu mihlejusi.

Es mannu, ka man pee wiinnu jaseet, un es arweenu pee wiinna buhschu. Tad nu mihtais tehwi! luhdsami ne rahjeet Jesu! — Pehrkat sewim jaunu testamenti, tur no wiinna rakstihits, eepasihstat wiinnu, un kad es mierschu, tad mihlejat wiinnu ta ka juhs manni mihlejuschi!« — Wiinna pa gallam wahja palikke, un ne spehje wairs runnahr, un tas tehws itt padaudf behdigas palikke, un ka apmuldis un bes prahta no kambara ismukke. Bet kamehr wiinsch raudsija atremtees, wiinna mihta meita jau bija dwehsfeli islaidusi. Nu tehws ne gaidija, lihds wiinsch sawu mihtu lihki buhtu paglabbajis, bet tulihst gahje jaunu testamenti pirkt. To nu wiinsch lassija, un semmigâ prahtâ eeksch ta Jesus pehdahm eeminne, ko wiinsch preeksch tam bija par flktu turvejis.

Tē nu mehš redsam, ka Deewa Gars eeksch gohdigahm Israēta tauschu dwehsfelehm darbojahs, un wahja sinna no Kristus ihstenâ brihdi paleek augliga. Tad nu mums arri ne buhs dohmaht, ka missiones darboschana pee Schihdeem tuffscha paliks. — Salassim wehl fahdus swehtibas graudus. No Londones kahds Israēta draugs 1mâ Juni m. d. 1830tâ gaddâ schohs wahrbus rakstija: »Scho 16tu April m. d. Londones bissaps 12 Schihdus kristija. Es tohs gan drihs wiffus pasihstu, un sinnu, ka tee ne ween ar uhdeni kristiti irr, bet tas Rungs tohs aridsan ar sawu Swehtu Garu irr apscheplojis. Wiffi irr ammat neeki, weens tiklai ffrishweris. Preeksch 2 neddetahm atkal weenu kristija; un nahkofschu swehtdeenu wezzu firmgalwu seewu kristihis, tai jau 70 gaddi irr, bet wiinnai itt weentees figs behrna prahts pee tizzibas. — Wiinna man fazzija, ka nu labpraht gribboht mir, eeksch Jesu tizzedama. — Weens rabbineris eeksch Pleimaut pilsfehstas, wezzu testamenti tikkuschi lassidams, pasinne, ka tam Pestitajam jau wajaga buht atnahkuscham. Un kad wiinsch nu to jaunu testamenti klastu peelikke, wiinsch atradde, ka Jesus irr tas Pestitais, un saweem Schihdeem to stahstija. Tee nu leelu plohsu zehle, ta labhad schis bija mahzihits wihrs, un deewabihjigs, un zilweki to augsti zeenija. Nu wiinnam tobrihd arri bija bruhste, baggata Schihda meita, un wiinsch saweem wezzakeem fazzija, ka to wairs ne warroht nemt. Bet tee dohmaja, ka wiinsch tiklai gribboht no sawa fohlita wahrda atkaps tees, un effoht baggatu kristitu seewischku nostattijees, un tahs deht taifotees kristigu tizzibu usnemt. Tapedz wiinni eeteepahs, ka wiinnam buhschoht un buhschoht to Schihdeni par seewu apnemt, ir tad kad wiinsch Schihdu tizzibu atstahjoht. To prohti Enlante Schihdeem ar kristiteem brihw irr prezzetees. Wiinsch nu arri ar to ar meeru palikke, bet wiinna bruhste arri atgreesahs, un abbi us weenu reisi tappe kristiti. — Wiinsch pehz par mahzitaju un Schihdu-missionari eeksch Enlantes palikke. Tik lihds, ka wiinsch bija kristihits, tee seewas wezzaki nei no wiinna, nei no sawas meitas wairs ko gribbeja sinnaht, un neweenu gramatu ne peenehme. Bet nu wiinni irr atkal draugi palikkuschi, un warr zerreht, ka schee aridsan pahrllezinasees, Jesu effam to pafaules Pestitaju.«

Schihdi, kas atgreesuschees, daudsfreis labbi strahdneeki pee saweem tizzibas beedreem paleek, un schee tohs wairak klausa, ne zittus kristitus, jebchu wiinni kristiti irr. Weens no teem 12, ko pirmit peeminnejam, bija kurpneeka sellis. Tas meisteris wiinnu fahdu reisi us darbu isfuhtija. Tur wiinnu stubbinaja, lai wiinsch zeeminds fahdu Schihdu apmeklejoht, kas gan ne leegschotees, kristigu mahzibu dsirdeht. Wiinsch nogahje, un eefahze ar to Schihdu farunnatees, bet drihs mannija: kahds prahts schim bija. Prohti, Ahbraams, ta bija tas atgreesees wahrda, tam ohtram gribbeja no swehteem raksteem parahdiht, ka Jesus tas fohlishts Kristus jeb Pestitais irr. Par to tad Schihds palikke pikts,

un winnam eefitte par aufim. Wüfch itt lehni praffija: »kam tu manni fitti?« — Tas Schihds atbildeja: »es ne gribbu no Jesus dſirdeht, es ſinnu, ka tu makfu pelni, ta runna-dams.« — Abbraäms fazzija: »man neweens par to makfa, es efmu kurneeks, un Kriſtus tizzigs, manna tizziba man preeku dohd, un es wehleju, faut wiſſi manni brahti tahdu laimi bauditu, ta labbad es arri pee tew nakfu.« — Tas Schihds atfazzija: »woi ta? Kad tu effi kurneeks, tad rahdi man tawu brahtu mihleſtibu, un lahpi man tohs ſahbakus.« — Abbraämam par laimi ſaws ihlens un nasis kabbata raddahs, un wüfch tulihht nofeh-dahs un ſalahpija Schihdam ſahbakus. — Par to nu ſchis ſahze brihnotees, ka wüfch ar wiſſu plikki tahds labprahtigs bija. Wüfch palikke kaunigs, un ka draugs no drauga ſchlihras, luhgdams lai Abbraäms jelle pee winna nakfoht. Ne ſtahta, woi wüfch winnu pehz atgreenis.

Mehs wehl gribbam no ta Schihda Leibe ſtahtſiht, kas eefch Berditschew pilſefhtas Kreewu ſemmē. Pee winna warram redſeht, ka Schihds, kam dwehfele aſnemta, ne maſ par gruhtibu ne behda, lihds wüfch to dabbu, fo gribb. Leiba tehws ſawu deſlu pee Schihdu koſpmanna eedewe, andeli mahzitees. Tur wüfch ar diwi jauneem Schihdeem eepaſinnahs, wahrda Mihrſohns un Ettiſohns, kas to pateefibu mekleja, bet ne ſinnaja atraſt. Ar winneem fatidams, wüfch atſinne, ka rabbineri krahpj un paſchi krahpj jahs; un diwi miſſionari, kas 1821mä gadda tur nonahze, winnam un winna draugeem kriſtigu tizzibu parihkamu rahdija, ka pehzgalla apnehmahs to usnemt. Trihs Schihdi winnus ſahze nihdeht, bet ar to winni jo zeeti ſaweenojahs, Deewu luhgdami un ſwehtus rakſtus laſſidami. Winnu dſihwe arweenu gruhtaka palikke, un pehzgalla winni apnehmahs us tahdu weetu behgt, kur waka buhs, ſawu tizzibu apleezinaht. Bet us zekku to Leibu nokehre, un pee ſawu tehwu pahwedde, kamehr Mihrſohns laimigi iſſprukke. Nu nabbaga Leibu gan wiſſfadi gahnija, gan kuhle, nolahdeja un mohzija, bet tas winnam wiſſwairak ſahpeja, ka wüfch ar ſawu draugu ne warreja ſa:et, un winna eepreezeſchamu flauſiht. — Winnu ta wahrdinaja, ka wüfch pehz tohti ſlims eekritte, un nahwi gaidija. Bet wüfch pars par to pehz ſalka: »Deews gribbeja manni preekſch ſawu walſtibu ſtaidroht.« — Wüfch palikke weffels, un tulihht winnu atkal ſahze waijah, arri wiltigi apſuhdſeht. Bet wüfch us to ween dohmaja, ka wüfch warrehs kriſtibu dabbuht, un diwi jauni miſſionari, kad 1824tä gadda tur nonahkufchi, winnu brangi eekſch behdahm drohſchinaja. Pehz winnam tehws nomirre, un wüfch 1827tä gadda taiſijahs us Warſchawu braukt. Wüfch bija ar Schihdu fuhrmanni ſalihdſis, bet tas us zekku dabbusis ſinnaht, ka wüfch pehz Schihdu miſſionari waijaja, winnu un winna beedri atſtahje. Nu waijadſeja ar leelahm mohkahm 100 juhdses tahtu kahjahm eet. Miſſionari eekſch Warſchawas winnu mihtigi peenehme, un kad winnu taiſnu atradde, arri kriſtija. Un winna labs draugs Mihrſohns, jau preekſch 6 gaddeem te atraddis fo wehlejahs, winnam par kuhmi bija. — Leibe us ſawu tehwiſchku Berditschew pahrgahje, un arri pehz ka uſtizzigs Jesus mahzeklis rahdijahs, kas ſawam meiſterim labpraht to kruſtu palkat neſſe.

Schoreis mums naw wairs wakkas, wehl wairak ſinnas doht, ka Schihdi atgreefſchees. Bet ſchihſ ſinnas mums deesgan rahda, ka Schihdu miſſiones arri pee ewangeliuma fluddinaſchanas peederr, un mehſ pee tam wehl fo warram paſneegt, fo pee paganu miſſionehm ne ſpehjam. Pee mums naw iſſti pagani, bet Schihdi gan irr. Ta labbad mehſ par paganeem tik ween warram Deewu luhgt, un kahdu grafchu no ta meſt, fo

Deems mums dewis. Gan nu sinnams, abbi pee Schihdu missionehm arridsan labbi, jo Schihdeem, kam firds irr aisnemta un kas kristici tohp, irr japalibds, lai wiini warr fahkt ar gohdu maissi pelnitees. — Bet schè wehl trefchu no mums praffa, prohti lai meh's paschi jawâ puffè Schihdeem to ewangeliumu fluddinajam. Pee tam ne waijaga augstas gudri-bas, bet weeen tabdas firds, kas sawu Pestitaju wiffai mihto. Ir schehluma affarahm pahwarretais spehks irraid. Wezzâ gaddu simteni weens Schihdu jauneklis ar to ween atgreesahs, kad deewabihjigs firohders, wiinam mehru nemdams, ta par wiinu schehloja, ka affaras birre. Tas jauneklis tahs eeraudsidams, atgahdajahs, atgreesahs, un pehz par augsti flawetu dakteru palikke. Wunsch bija Frommans wahrda, un turklaht wehl kah-dus jauna testamenta rakstus ebreiski un schihdiki-wahziski isstahstija, kas dauds Schih-deem labbi pamahzitaji palikke. Pateesi, ta firohdera affaras bija baggatus augtus atnes-fuschas! — Labbi tam, kas tik pat mahf affaras leet par saweem wahrgdameem brahteem no Israëta zilts! Amen.

Lai nu luhdsamees:

Sirdschehligais Pestitais, meh's tew gauschi luhdsam, peedohti mums tohs dasch-fahrtigus grehkus, ar ko meh's effam argahnijuschees, tawu tik augsti zeenitu tautu par ne ko isturredami un nizzinadami. Tu mums schodeen effi rahdijis, ka tu sawu tautu ar weenu wehl mihto, un preeksch to isklichdinatu sawas rohkas issteepi, un daschadi un brih-nischkigi pee Schihdu firdim zeltu atweerees. Ra nu meh's buhtu eenihdusch, ko tu mihle; jeb par sliktu turrejusch, ko tu gohda! Lai labbaki Israëta behdiba mums pee firds eet, un lai tahs sohdbas, ko tu wiinneem nolizzis wiinu weenadas netizzibas labbad, — lai tahs muhs pamahza, ka tu no teefas tohs pahrmahzi, kas sawu eedohtu schehlastibu ar kahjahm minn. — Dohd mums firdi, kas taweem ihpafcheem laudim wairs ne eet garram, ne ko ne jehgdama, bet mahzi mums, ar labprahrtigu firdi wiinamus swehtigi pamahzih. Meh's tew arti peefauzam, tu gribbetu to puhliu ar baggatahm sekmehm swehtih, ar ko tee puhlejahs, kas wiffu sawu muhschu Israëtam kalpo. Upschehlojees arridsan par teem Israëta laudim, kas no tawa wahrda firdi aisnemti, meeru wairs ne dabbu, lihds wiini pa wiffam pee tew peegreesufchees. Lai nekahda waijafchana wiinus no ta tekfa nogreesch, ko paminnusch; un waldi to prettineeku, lai wiini ne atkriht/atpakkat eeksch saweem eera-steem grehkeem un fahrumeem. Lai pee wiinneem un pee paganeem un pee mums taws sohlihts wahrds arweenu jo pilnigi noteek, lai wiffi zelli preeksch tew lohkahs un wiffas mehles tew swehre, un fakka: teescham, eeksch ta Kunga man irr leela taisniba un stiprums. Amen.

25.

Arri eeksch Rihges un Felgawas schinnis gaddes labbi leels pulks Schihdu tikke kristits. Tit Rihges Jahna basnija ween scho 1841mu gaddu fesch wihritschè un weens seewischts, no augsti zeeniga keisera dabbujusch, waku, lifte kristitees; un prohti:

16ta Merz	Israël Hirsch Israelfohn;	dabbuja to wahrdu:	Eduard Ludwig Reander.
6ta April	Laser Jakob Bari;	" " "	Karl Friedrich Bari.
27ta "	Moriz Cordawer;	" " "	Friedrich Moriz Stahlberg.
19ta Mai	Judel Leibowiz Liondor;	" " "	Karl Josef Berner.
25ta "	Friederike Behr;	" " "	Friederike Antoinette Behr.
17ta August	Jossel Abraamowitsch Friedemann nosaukts Glau;	" " "	Friedrich Wilhelm Neufeld.
un 9ta	November Israël Peter Gottlieb;	" " "	Rudolf Gottlieb Eichholz.

Brihw drikkelt. No Widsemmes General-gubernementes puffes: Dr. C. E. Napiersty.